

Nové publikace o hrdinech z Polanky

V minulém čísle PZ jsem v této rubrice zveřejnil dosud neznámé skutečnosti o rodáku z Polanky **Františku Veverkovi** a o jeho hrdinství za války. To všechno bylo ukryto v archivu Vojenského historického ústavu (VHÚ) v Praze. Neprodejná publikace "Vojenské osobnosti čs. odboje 1939 - 1945" vydaná r.2005 k 60. výročí konce války obsahovala medailon Františka Veverky, z něhož jsem v článku čerpal.

V téže publikaci je i medailon dalšího rodáka z naší obce a tím je

J I Ř Í K R Á L .

Narodil se 15. 3. 1910 v Polance n.O.-Janové, padl 8.6.1940 v Monneville, Oise ve Francii.

V medailonu je uveden jako nadporučík letectva (v této hodnosti šel do odboje), plukovník in memoriam, letec - stíhací pilot, spoluzakladatel a první velitel Zahraniční vojenské skupiny československé v Polsku, příslušník GC I/1 ve Francii.

Pocházel z hornické rodiny, vyučil se slévačem, vystudoval VPŠ strojnickou ve Vítkovicích, v rámci voj.prez.služby absolvoval školu pro důst.let. v záloze, pak Vojenskou akademii v Hranicích, pak sloužil v Hradci Králové a u 40.stíhací letky v Praze - Kbelích. Patřil k prvním čs. voj. uprchlíkům v Polsku a 30. 4.1939 se stal jedním ze spoluzakladatelů Zahraniční vojen.skupiny československé. Prošlo jí 3872 dobrovolníků, z toho více než 660 letců.

Jako služebně nejstarší se téhož dne stal jejím velitelem. To bylo v Krakově na Rynku Glównym (Dom turystyczny). Skupina se přestěhovala do nedalekých Bronowic. J.Král pak předal velení skupiny kpt.let. Janu Veselému a ten zase pplk.pěch. Ludvíku Svobodovi, jemuž Král krátce dělal pobočníka. Poté 29.7. 1939 odplul s transportem vojáků a letců na parníku Chrobry do Francie, kde se po zahájení války přeškoloval na franc. techniku na základně v Chartres. 27.12. 1939 byl se skupinou dalších letců odeslán na frontu jako velitel stíhacího roje ke GC I/1, skupiny vyzbrojené stíh. letouny Marcel Bloch-151 a MB-152. V bojovém nasazení se projevil jako výtečný, statečný a velmi odvážný stíhač, sestřelil jeden nepř. letoun. Padl v boji s něm.stíhači, kdy sám zaútočil na dvanáct z nich. Po zásahu se jeho letoun vzňal a po výskoku z letounu se mu neotevřel padák.. Pohřben v Monneville, později byly jeho ostatky exhumovány a pochovány na čsl. vojenském hřbitově v La Targette.

Vyznamenání: Československý válečný kříž 1939, Čs.medaille za chrabrost před nepřitelem. Čs.medaille Za zásluhy I.st, Řád Rudé hvězdy, Croix de Guerre avec palme.

Památky : Portrét na pošt. známce tzv. londýnského vydání z r. 1945, pamětní deska na Janové.

Protože materiálu bylo v medailonu poměrně málo, přislíbil PhDr.Jiří Rajlich z VHÚ v Praze zveřejnění podrobnějšího medailonu.Ten vyšel v časopise VHÚ

HISTORIE A VOJENSTVÍ č. 1 / 2006 s názvem

Nadporučík letectva Jiří Král

Zakladatel a první velitel čs. vojenské skupiny v Polsku

Na 17 stranách křídového papíru je 28 dokumentárních fotografií (i barevných) ze všech etap jeho života, z Polanky, z Polska (s Ludvíkem Svobodou), z Francie - s přáteli i jeho hrob.

Autor Jiří Rajlich z VHÚ, odborník na vojenskou leteckou historii, uvádí do podrobností celý jeho životopis, všechny jeho vojenské i občanské kroky doma i v cizině. Jeho přátele

v Polance, v Praze, v Polsku, ve Francii, jeho frontové kamarády. Opírá se i o mé svědectví v knížce Po stopách Jiřího Krále vydané 1970 v Ostravě.

Opírá se ale hlavně o dokumenty čs. vojenského archivu a srovnává s údaji německých vojenských historiků (archivy se nedávno otevřely). Proto mohl dosti podrobně vylíčit např. 14. květen 1940, kdy probíhaly mimořádně silné letecké boje nad Ardenami. Letecká bitva nepolevila po celý den. Když den skončil, bylo zjištěno, že němečtí stíhači vykonali celkem 814 vzletů a hlásili zničení 89 spojeneckých letounů. Npor. Král patřil k těm šťastnějším pilotům francouzské Armée de l'Air: z krvavé řeže vyvázl bez šrámů a dokonce se mu podařilo dosáhnout svého prvního (a zároveň posledního) potvrzeného sestřelu.

Navečer se nad Belgií šestice Blochů B-152 od GC I/1 zapojila do závěru poměrně velké letecké bitvy. Na protivníkově straně byly znovu dvoumotorové těžké stíhačky Bf 110. Nehledě na jejich početní převahu se s nimi Blochy neohroženě střetly. Nejúspěšnější byl tentokrát npor. Král, který nezapomněl na dobrou zásadu všech stíhačů a šel "až na tělo". Ve stoupavé spirále na vyhlédnutou "stodesítku" zahájil palbu z pouhých 50 metrů a očividně ji neminul. Po přistání hlásil, že se v plamenech zřítila do lesíka v prostoru Mettet. Byla mu přiznána jako sestřelená jistě, což ostatně potvrzují německé zdroje. Ani pilot, Lt Elmar Josten, ani jeho střelec, Uffz. Josef Stangl, sestřel nepřezili.

Tak se po více než 65 letech dovídáme konkrétní jména...

.....ale také jméno, které bylo pro npor. Krále osudným.

V publikaci je otištěno faksimile dopisu občana z Monneville o události z 8. června 1940. Dopis byl jediným svědectvím o okolnostech hrdinské smrti Jiřího Krále, který se ocitl sám v boji proti přesile nejméně dvanácti německých stíhaček. Jeho letoun se vzňal, letec vyskočil, ale padák se mu neotevřel. Zabil se a byl pochován na obecním hřbitově....

Ke mnoha dokumentům, které jsem osobním pátráním v průběhu let získal a které Jiří Rajlich uvádí, včetně třetího hřbitova, na kterém nyní Jiří Král odpočívá, přibyl v poslední době další - jméno německého stíhače, který npor. Krále sestřelil...

...Dokonce i jeho fotografie je v publikaci zveřejněna. Byl to Hptm. Hubertus von Bonin od Stab I./JG 54 Grünherz, zkušený veterán z Legie Condor. Dosáhl celkem 77 vzdušných vítězství (z toho 4 ve Španělsku, 9 na západní a 64 na východní frontě). Padl 15.12.1943 v oblasti Vitebska.

Práce Jiřího Rajlicha je doplněna citací všech vyznamenání, pamětních desek, povýšení včetně posledního v r. 1991 do hodnosti plukovníka. Je po něm pojmenována ulice v Polance-Janové. Největší poctou osobnosti Jiřího Krále byl jeho portrét na čs. poštovních známkách vytištěných v Londýně 1945. Králův portrét byl na známce 30 h (barva modrofialová) a 3 Kč (barva hnědá).

Třetí významnou publikací z poslední doby je kniha

Karel Černý: MUŽI Z LONDÝNSKÉHO VYDÁNÍ

Vyšla letos. Jsou zde medailony osmi portrétovaných hrdinů z londýnské emise:

nadporučík Otakar Jaroš, npor. Jiří Král, rtm. Jozef Gabčík, voj. František Adámek, škpt. MUDr. Miroslav Novák, npor. Stanislav Zimprich, škpt. Alois Vašátko, škpt. Pravoslav Řídký.

Doplněno fotografiemi, dokumenty, vyznamenáními.

Příběh Jiřího Krále je v knize zpracován na osmi stranách textu.

Vydala Jitka Průžová. Cena 220 Kč. Knihu je možno objednat na adrese:

Jitka Průžová, Polnička 63, 591 01 Žďár nad Sázavou,

též na e- mailové adrese karel.cerny@iol.cz.

Mgr. Jaroslav Král, kronikář

Obrazová příloha

Emise známek tzv.londýnského vydání z r.1945 (Jiří Král na známkách v hodnotě 30h a 3Kč)

